

ki, tiskarski i korekturni proces nastajanja Novoga testameta. Istaknuto je uredničko i prevoditeljsko djelo Stipana Konzula i Antuna Dalmantina te njihovih suradnika Jurja Juričića i Jurja Cvečića. Posebna je pažnja posvećena dokazima o ispravnosti prijevoda *Novoga testameta*, koji su u Hrvatskoj pregledali i potpisom potvrdili ugledni intelektualci. Jedan od njih, Nikola Frankopan Tržaćki, potvrdio je da su "rečene knjige našimi pravimi hrvackimi slovi i hrvackim jezikom štampane i da je vsaki Hrvat more lahko štati i razumiti (...)".

Jembrih u knjizi objavljuje i dva prilo-ga. Prvi prilog donosi *Glagoljički autograf Stipana Konzula: Ogladni prijevod Novoga testameta, Iv 9 i Dj 1 iz 1560.*, koji je transliterirala dr. Vesna Badurina-Stipčević. Drugi prilog je *Predgovor Primoža Trubara glagoljičkom Novom testametu (1562./1563)*, koji je s njemačkoga prevela dr. Marina Miladinov.

Objavljivanjem pretiska prvog tiska-

nog prijevoda *Novoga zavjeta* u povijesti Hrvata daje se na uvid javnosti biser hrvatske protestantske književnosti i hrvatske kulture. Prvotisak *Novoga zavjeta* stoljećima je bio prešućivan i zanemarivan, najvjerojatnije zbog toga što su ga objavili hrvatski protestanti, iako je niz godina bio dostupan javnosti u Zbirci starih knjiga i rukopisa Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Stoga čestitamo uredniku izdanja dr. Jembrihu i svim suradnicima te nakladniku Teološkom fakultetu "Matija Vlačić Ilirik" na izvrsnom i velikom uloženom trudu. Prava je šteta što djelo, uz iscrpan povijesno-jezični pogovor, nije popraćeno i povijesno-teološkom studijom koja bi prvotisak Novoga zavjeta osvijetlila iz povijesno-duhovnoga i teološkog obzora. Taj će zadatak nakon objavljivanja pretiska *Novoga testameta* morati dovršiti ljubitelji i poznavatelji domaće i strane protestantske duhovne i teološke misli.

Stanko Jambrek

Krešimir ŠIMIĆ

LITERARNO-TEOLOŠKI OGLEDI

Zagreb, Kršćanska sadašnjost, 2005., str. 327.

Krešimir Šimić obranio je na Evanđeosko teološkom fakultetu u Osijeku, nakon završetka Pedagoškog fakulteta (danas Filozofski fakultet) u Osijeku i studija hrvatskoga jezika i književnosti, magistarski rad i stekao akademski naziv magistra teoloških znanosti (područje humanističkih znanosti, polje teologija). Nakon toga je 3. ožujka 2006. upisao poslijediplomski doktorski studij Hrvatska kultura na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Autor je knjige

Literarno-teološki ogledi, te dvadesetak znanstvenih radova.

Djelo *Literarno-teološki ogledi* predstavlja autorova razmatranja objektivnosti religioznog iskustva na osobnoj razini, ali i umjetničko doživljavanje stvarnosti i filozofskog promišljanja. Promatramo li s filozofskog ili teološkog stanovišta, osobno iskustvo predstavlja određenu tajnovitost jer je granica između objektivnog i subjektivnog vrlo tanka, često neprimjetna. Šimić

kroz tekstove koje sadrži ova knjiga nastoji dokučiti napetosti između osobnog iskustva i prirode tog iskustva. Promišljajući kroz umjetnost i filozofiju, autor nastoji otvoriti dijalog između teološke i filozofske misli.

Tako u prvom poglavlju *Pjesništvo (M. Heidegger) kao nosivi temelj povijesti*, Šimić naglašava kako je iskustvo ljepote jedno od privilegiranih ljudskih iskustva, kroz koja čovjek otkriva kršćansku poruku. Umjetnost je uzdignuta na mjesto čuvara ljudskog usavršavanja te je posebno naglasio kako u današnjem „desakraliziranom i sekulariziranom svijetu umjetnost odvojena od Duha postaje prostor postmoderne religioznosti“.

U drugom poglavlju, *Književno-biblijski pristup teodicejskoj problematici*, Šimić nastoji pokazati kako, iako iskustva neskrivljene i nepravedne patnje mogu biti jači argumenti protiv vjere u Boga od svih teoloških argumenata što nastoje dokazati njegovo postojanje, zlo u sebi očituje proturječan karakter. Šimić naglašava da grešnik živi unatoč grijehu i time pokazuje kako je ljubav obuhvatila i grijeh, te je tako opravdala grešnika i nadvladala zlo. Kroz teodicejsku problematiku križa autor naglašava da je svemogućí Bog spreman i sposoban ući u patnju i smrt, a da pri tome ne propadne.

Istinitost fikcionalnog u svjetlu pneumatološke teologije istine naziv je trećeg poglavlja, u kojem autor nastoji pokazati kako je „pneumatološka teologija istine temelj za demitologizaciju i deideologizaciju diskursa“. Pri tome naglašava kako se može potvrditi promišljanje crkvenog učiteljstva da je istinito ono što je povezano s nadahnućem Duha Istine. Na taj način autor nastoji pojasniti prirodu istinitosti biblijskih tekstova koja bi bila u isto vrijeme prihvatljiva postmodernistima.

Put vjere oca Abrahama u svjetlu suvremene filozofijske hermeneutike poglavlje je u kojem autor promišlja o fenomenu obrata misli jezika i metafore koja tek u vjeri dobiva pravo određenje. Autor se u ovom poglavlju posebno osvrće na Abrahama koji predstavlja anatomiju vjere jer je „otac svih koji vjeruju“. Upravo Abrahamova vjera predstavlja sredstvo kojim se dolazi do Istine i Ljubavi i kojom se na svom putu prepoznaju Božji tragovi.

U poglavlju *Mit kao antropološka konstanta* Šimić posebno naglašava kako se hermeneutika može predstaviti kao umijeće i teorija interpretacije, posebno što krajem 19. i početkom 20. stoljeća dolazi do demitologizacije biblijskih tekstova. U daljnjem elaboriranju nastoji etimološki odrediti riječ „mit“ koja se proteže od priče o bogovima i junacima do oblika spoznaje i mišljenja. Ipak, zaključuje Šimić, istinska se demitologizacija događa pri nasljedovanju na putu bogoljublja i čovjekoljublja jer se gledanje Boga ne odvija u nepoznatom i skrivenom prostoru, već u nasljedovanju.

Pneumatološka teologija savjesti, savjest kao izvorno hermeneutičko mjesto poglavlje je u kojem Šimić razmatra savjest u svjetlu pneumatologije koja sadrži širinu otvaranja prema postmodernim sugovornicima. Autor naglašava kako se teologija savjesti čini posebno važnom, posebno nakon što Nietzsche govori o smrti Boga, Foucault o smrti čovjeka, Barthes o smrti autora, a pojavio se, prema Camusu, i četvrti jahač apokalipse, smrt savjesti.

U *Epilogu* Šimić zaključuje kako je riječ iz Knjige postanka rodila slikarsku viziju, kroz Michelangelovo djelo u Sikstinskoj kapeli, a slikarska vizija pjesničku riječ, kroz pjesničko pero poglavara Rimokatoličke crkve Ivana Pavla II. Kroz te dvije vizije, smatra autor, može se dosegnuti teologija zagrljaja i teologija intimnosti. Teo-

logija zagrljaja, kroz promišljanja Miroslava Volfa, navodi autor, očituje se kroz četiri elemenata: širenje ruku, čekanje, zatvaranje ruku i ponovno otvaranje. Na taj način Bog ponovno očekuje odgovor čovjeka. Teologija intimnosti ostvaruje se, ističe Šimić, kroz slijeđenje i ljubljenje - „činiti Božju Riječ znači slijediti Isusa, znači ljubiti Isusa, znači gledati Boga“.

Djelo Krešimira Šimića predstavlja značajan doprinos hrvatske književne historiografije usmjerene religioznim inspiracijama, koja je kroz povijest često bila uvjetovana specifičnim kulturnim i geopolitičkim čimbenicima. Šimić ovim djelom nastoji dodirnuti kroz interpretaciju biblijsko-teološkog aspekta lirske sastavke ljudske osobnosti i iskustva.

Robert Bogešić